

Az adórendszer a gazdaság kerékkötője

Rák Tamás | 2013. 08. 01. 6:30 |

| Iratkozzon fel hírlevelünkre!

Cimkék: adórendszer, áfa, áfacsalás, szja, tb-járulék, szociális hozzájárulási adó, járulékcsoökkentés

Ez a cikk több mint egy éve került publikálásra. A cikkben szereplő információk a megjelenéskor pontosak voltak, de mára elavultak lehetnek.

Egy közel 200 ezer forintos bérköltséget kitermelő munkavállaló legalább 110-115 ezer forint adóbevételt termel a költségvetés részére. A munkát ilyen keményen büntető adórendszerünk eredménye többek között az óriási feketegazdaság, a gyenge belső piac és a szociális ellátó rendszerek leterheltsége. Durva, 27 százalékos járulékcsoökkentés és ugyanekkora fizetésemelés lehet a megoldás.

A részben megörökölt, részben nyugat-európai minták által alakított adórendszer az egyedüli tényleges teherviselő réteg, a munkavállalók túlzott adóterheléséhez vezetett. Ráadásul az általuk a végső fogyasztás során ténylegesen megfizetett áfa nem a hozzáadottérték-adó szabályai szerint működik, mert a termelési-értékesítési lánc többi, vállalkozó tagjából rengeteg szereplő elcsalja az adófizetést. Mindez folyamatos gazdaságpolitikai problémákat, állandósult költségvetési hiányt és gyenge fejlődést, sokszor durva gazdasági visszaesést hozott.

Szinte csak a munkavállalók fizetnek

Az államháztartás bevételi alapjait meghatározóan három adónem képezi: az általános forgalmi adó, a személyi jövedelemadó és a társadalombiztosítási járulékok; ezekből származik az adott év bevételeinek több mint háromnegyede.

A személyi jövedelemadóból befolyt bevételi adatokat megvizsgálva megállapítható, hogy az adó nagy része, 89-91 százaléka az összevonás alá eső jövedelmekből származik, ezek döntő többsége (több, mint 80 százaléka) pedig munkaviszonyból származó jövedelem. Így a munkaviszonyból származó jövedelmek a személyi jövedelemadó bevételek közel háromnegyed részét jelentik.

A társadalombiztosítási alap bevételeit képező adók szinte kizárólag a munkavégzéshez kapcsolódóan keletkeztetnek befizetési kötelezettséget. A munkavállaló által fizetett járulékok esetében ez egyértelmű, de a bruttó munkabér után a munkáltató által fizetendő szociális hozzájárulási adó (27 százalék) és szakképzési hozzájárulás (1,5 százalék) esetén is ez a helyzet, mert ezeket – az álságos közmegítéléssel ellentétben – szintén a munkavállaló termeli ki, hozza létre. Egy munkavállaló foglalkoztatása ugyanis kizárólag azon múlik, hogy a foglalkoztatásából eredő összes költséget ki lehet-e gazdálkodni, vagyis a munkavállaló megtermeli-e a foglalkoztatónak a foglalkoztatásához szükséges összes (bér)költséget.

Az áfa pedig valójában nem hozzáadottérték-adó, hanem végső fogyasztási adó, mivel azt a termelési-értékesítési lánc legvégén a végső fogyasztó fizeti meg. A termelési-értékesítési láncolat tagjai többféle módon eltitkolják forgalmukat, így az általuk fizetendő áfa jó részét elcsalják. A végső fogyasztást pedig az idegenforgalom mellett nagyobb részben a háztartások, a lakosság képviseli, akiknek fogyasztásra elköltendő jövedelmét a munkabérek képezik, illetve az állam által – tehát a munkavállalók adójából – juttatott szociális és nyugdíjszerű ellátások. Az áfacsalások aktuális módszereiről és mértékéről szóló cikkem [itt olvasható](#).

Mindezek alapján láthatjuk, hogy a nemzetgazdaság szinte egyedüli teherviselő rétegét a munkavállalók alkotják.

Még mindig óriási a teher

A mai szabályozás szerint egy munkavállalónak ahhoz, hogy 100 ezer forintot hazavihessen, 155 ezer forint bruttó munkabér után összesen 199 ezer forint összes bérköltséget kell kitermelnie (a számításnál az esetleges szja-kedvezményeket és a szocho-kedvezményeket nem vettem figyelembe).

Ez az adóterhelés mindennek nevezhető, csak a médiában és a köztudatban elhintett 20-30 százalékosnak nem. Valójában közel 50 százalékos tényleges adóterhelésről van szó, ami nézőpont szerint nevezhető akár 100 százalékosnak is: egy munkavállalónak a nettó jövedelmének közel kétszeresét kell kitermelnie.

A munkabérrel kapcsolatban visszakanyarodnék az áfához és a fogyasztást terhelő adókhöz: a munkavállalók a nettó – ténylegesen kézhez vett - jövedelmükből finanszírozzák létfenntartásukat és egyéb személyi szükségleteiket, olyan termékeket és szolgáltatásokat vásárolnak ebből a nettó jövedelemből, amelynek szintén van/volt legalább 10-15 százalék, a költségvetést megillető adótartalma. Ezzel együtt egy közel 200 ezer forintos bérköltséget kitermelő munkavállaló minimum 110-115 ezer forint adóbevételt termel a költségvetés részére.

Rombol az adórendszer

A fent bemutatott, aránytalanul magas adóterhelés a jövedelem nehéz realizálásához, a munka és a munkabér elértéktelenedéséhez, a munka demoralizálásához vezetett az elmúlt két évtizedben, mind munkavállalói, mind pedig munkáltatói oldalon. A munkavállalók számára különösen demoralizáló, hogy a mindenkori átlagkeresettel nem lehet egzisztenciát teremteni, a nyugatihoz hasonló munkavégzéssel, hasonló fogyasztói árszínvonal mellett sokkal alacsonyabb életszínvonal érhető csak el.

Az adórendszer „eredménye” továbbá az alacsony foglalkoztatási szint, a szociális ellátó rendszerek leterheltsége, a dübörgő fekete- és szürkegazdaság, valamint a fő teherviselő réteg túlzott terhelése miatt gyenge belső piac. Fentiekkel összefüggésben további jelenség a társadalmi olló hatalmasra való szétnyílása, az aránytalanul magas jövedelemkülönbségek kialakulása is, melynek a feketegazdaság mellett a tőkejövedelmek relatíve alacsony 10-16 százalékos adóterhelése is oka.

Mérlegképes Kreditkártya

Szerezze meg Ön is kötelező kreditpontjait **Kiadónk minőségi képzésein!** További részletekért [kattintson ide!](#)

Rodin mérlegképes kreditpontos rendezvények - [további részletek itt.](#)

A Complex Kiadó [kreditpontot érő kiadványai](#)

Durva járulékcsökkentés, fizetésemelés lehet a megoldás

A kormány által ígért és megtett súlypont-áthelyezés az adórendszeren belül - a munkabért terhelő adók csökkentése és a fogyasztási jellegű adók növelése - üdvözlendő és támogatandó, de véleményem szerint bátrabb és céltudatosabb lépések kellenek.

A munka és a munkabér túlzott adóterhelését jelentős mértékben csökkenteni kell, az adóterhelés mértékét 10-30 százalékra kell mérsékelni, és a bruttó bérköltséget egylényegűsíteni kell a bruttó bérral.

Ennek első lépése egy általános, mindenre kiterjedő 27 százalékos bruttó béremelés lehetne, melynek során a munkavállalók bruttó jövedelme nő, amelyből a mostanival azonos mértékű levonások után 27 százalékkal nagyobb nettó bért kap.

A jelenlegi bruttó bér alapján fizetendő 27 százalékos szociális hozzájárulási adót ezzel együtt meg kell szüntetni, így a munkáltatóknak a béremelés tényleges költségnövekedést nem jelent (az esetleges szocho-kedvezményeket kivéve).

A lépéssel jelentős reáljövedelem-növekedés jelentkezne a tényleges közteherviselő csoportnál, mely a belföldi fogyasztás növekedésén keresztül ösztönzően hatna a gazdaságra. További előnyként jelentkezne a bérköltségek és a jövedelmek átláthatósága, a munka morális megbecsülésének és a munkavállalók elégedettségének növekedése.

A szocho eltörlése természetesen jelentős adóbevétel-kiesést eredményez, melyet kompenzálni, sőt érdemben túlteljesíteni is lehet az áfacsalások kemény visszaszorításával. Meg lehetne szüntetni az áfa-visszaigénylést, kötelezővé lehetne tenni a gépi számlázást, és a készpénz-helyettesítő fizetési módokat kedvezményes áfa-kulccsal vagy adókulcs kedvezménnyel és állami kényszerrel lehetne elterjeszteni. Ezekkel a módszerekkel évente több mint ezermilliárd forint bevételhez juthatna a költségvetés. Javaslataimat az áfacsalások visszaszorítására [itt fejtettem ki részletesen](#).

Tartós gazdasági növekedéshez, a társadalmi különbségek csökkenéséhez csak erős belföldi piac, fizetőképes kereslet kialakítása vezethet, amelyhez feltétlenül indokolt a teherviselő réteg jövedelmi szintjének javítása, illetve a közteherviselésben játszott arányának csökkentése (érdemes lenne megfontolni [Gazdag László közgazdász ez irányú javaslatait](#) is!). A jelenlegi kormányzati ciklus alatt bevezetett ún. „válságadók” szerencsés és tudatos módon nem a munkavállalói réteg további sarcolását (ellentétben pl. a Bokros-csomaggal, mely látjuk, hogy hova vezetett...) hanem a közteherviselésben aránytalanul gyengén terhelt egyes vállalati szektorok megterhelését jelentik, azonban ezek hosszabb távon újra átterhelődnek a munkavállalókra, lakosságra, ezért elsődleges feladat a feketegazdaságban rejlő óriási veszteségek visszaszorítása kell, hogy legyen a munkabér morális értékének visszaszerzésével egyetemben.

(A szerző okleveles közgazdász, adótanácsadó, volt adóellenőr.)

Kapcsolódó cikkek

Leszámolhatnánk az áfacsalással

Újszerű és radikális eszközöket vehetne be az állam az áfacsalások visszaszorítására: meg le...

Hogyan virágzik a...

Az áfa nem hozzáadottérték-adóként működik, azt szinte kizárólag a végső fogyasztó fizeti, mert az értékesítési ...

